

Схема-пропозиція для синтезованого порівняльного аналізу
**Параметри аналізу стану та еволюції партійних організацій областей
України**

1. Реєстрація політичних партій за роками від 1990 і до 2017. Тут подати всі зареєстровані партії та запропонувати на підставі цього аналіз: якісний та кількісний. Форми не пропонується.
2. Логіка розвитку політичних сил: поділи/вихід організацій, об'єднання/тимчасові союзи. За схемою: з якої партії (назва) які інші партії виникли чи вийшли (назва/назви); які партії (назви) об'єднались в іншу партію (назва). Можна це робити як на рівні партій, так і на рівні блоків.
3. Ідеологічна складова на підставі обрахунку індексу Далтона. Інформація у статті автора: <http://www.socsci.uci.edu/~rdalton/archive/CPS2008.pdf> Єдине, що дуже суб'єктивним буде ідеологічне позиціонування партій, адже стосовно України немає жодного комплексного "Party expert survey", який визначав би кількісне ідеологічне позиціонування партій в ліво-правій шкалі від 0 (як найбільш ліві) до 10 (як найбільш праві). Тому можна трактувати цей індекс як теоретичний і про нього можна робити додаткову доповідь. А можна партії пов'язувати із певним ідеологічними сім'ями, які мають стандартизовані кількісні показники ідеологічного позиціонування. Задля цього доцільно використовувати базу даних "Chapel Hill expert survey" (однак й там немає України) і звідти брати дані по ідеологічних сім'ях партій. Посилання на цю базу: <http://chesdata.eu/>
4. Кількість районних/міських партійних організацій (місцевих осередків) основних політичних партій (представлені у парламенті, обласній та міській радах). Якщо можливо, берем від 2012 року, якщо ні – тоді хоча б на сьогодні. Схеми не пропонуємо (за позицією авторів), однак аналіз має бути і кількісним, і якісним.
5. Чисельність членів партійних осередків на рівні області, якщо можливо – і за попередні роки. На підставі цього – порівняльний аналіз: якісний і кількісний. Шаблону не пропонується.
6. Кількість кандидатів від партійних організацій на парламентських (і місцевих) виборах. Починаючи з 1998 р., коли почали використовувати пропорційну складову. На підставі цього – якісний і кількісний аналіз за власним баченням (без спеціального шаблону).
7. Еволюція явки/участі у голосуванні на локальному рівні по регіону. Це має бути статистика, а також її якісний і кількісний аналіз. Причому відсотковий і в абсолютних цифрах.
8. Рівень електоральної підтримки політичних сил згідно результатів виборів. Починаючи з 1998 р. у регіональному зрізі.
Приклад:

Назва ради	Назва партії	Голоси	% голосів	Місця	% місць	Члени партії	Позапартійні
Рівненська о.р.	БПП "Солідарність"	92419	21,97%	19	29,69%	3	16
	Батьківщина	77975	18,54%	16	25,00%	10	6
	РП О. Ляшка	48091	11,43%	10	15,63%	7	3
	Свобода	39974	9,50%	8	12,50%	7	1
	Партія конкретних справ	27886	6,63%	6	9,38%	0	6
	УКРОП	26275	6,25%	5	7,81%	2	3
	Аграрна партія України	20993	4,99%	0	0,00%	0	0
	Опозиційний блок	19491	4,63%	0	0,00%	0	0
	Прогрес	13873	3,30%	0	0,00%	0	0
	Народний контроль	12080	2,87%	0	0,00%	0	0
	Громадянська позиція	10395	2,47%	0	0,00%	0	0
	Воля	8573	2,04%	0	0,00%	0	0
	Європейська партія України	8556	2,03%	0	0,00%	0	0
	Сила людей	7830	1,86%	0	0,00%	0	0
	Наш край	6166	1,47%	0	0,00%	0	0

9. Динаміка індексу ефективної кількості партій (виборчих і в легіслатурі) на обласному рівні за результатами виборів легіслатур. Паралельно можна також в контексті обласного центру. Починаючи від 1998 р. (хоча можна і раніше). Індекс рахувати дворівнево: стосовно виборчих партій та партій із представництвом та за формулами Лааксо та Таагепери, Молінера, Данлеві та Бусека, Голосова або ж індексу фракціоналізації Рея (можливі не всі варіанти індексу). Для підрахунків запропоновано шаблон та калькулятор на підставі інструментів Екселю (див. файл ШАБЛОН 1, який додатково надіслано). В ньому є додаткова інструкція. Інформація про індекси є в різних джерелах і на різних мовах, але перерахуємо формули й тут:

Індекс ефективної кількості (виборчих або в легіслатурі) партій Лааксо та Таагепери (ENP):

$$ENP = \frac{1}{\sum_{i=1}^n V_i^2}$$

де ENP – ефективна кількість (виборчих або в легіслатурі – залежно що рахувати) партій; V_i – це частка голосів виборців за партію i (або частка мандатів партії i в легіслатурі – залежно що рахувати); n – це кількість (позначення) партій.

Індекс ефективної кількості (виборчих або в легіслатурі) партій Данлеві-Бусека (DB):

$$DB = \frac{\frac{1}{\sum_{i=1}^n V_i^2} + \frac{1}{\max\{V_i : i = 1, \dots, n\}}}{2}$$

де DB – ефективна кількість (виборчих або в легіслатурі – залежно що рахувати) партій; V_i – це частка голосів виборців за партію i (або частка мандатів партії i в легіслатурі – залежно що рахувати).

Індекс ефективної кількості (виборчих або в легіслатурі) партій Молінера (MNP):

$$MNP = 1 + \frac{1}{\sum_{i=1}^n V_i^2} \frac{(\sum_{i=1}^n V_i^2) - V_1^2}{\sum_{i=1}^n V_i^2}$$

де MNP – ефективна кількість (виборчих або в легіслатурі – залежно що рахувати) партій; V_i – це частка голосів виборців за партію i (або частка мандатів партії i в легіслатурі – залежно що рахувати); n – кількість (позначення) партій.

Індекс ефективної кількості (електоральної або в легіслатурі) партій Голосова (2010 р.):

$$GNP = \sum_{i=1}^n \frac{V_i}{V_i + V_1^2 - V_i^2}$$

де GNP – індекс ефективної кількості (виборчих або в легіслатурі – залежно що рахувати) партій Голосова; V_i – це частка голосів виборців за партію i (або частка мандатів партії i в легіслатурі – залежно що рахувати); V_1 – частка голосів виборців за найбільшу партію (або частка мандатів найбільшої партії – залежно що рахувати); n – кількість (позначення) партій.

Індекс (електоральної або в легіслатурі) фракціоналізації Рея (F_e) демонструє залежність партійних систем від влади партій. Будь-які дві групи, представлені навмання у легіслатурі, позиціонуватимуть різні партії. Індекс фракціоналізації Рея вимірюють за формулою:

$$F_e = 1 - \sum_{i=1}^n V_i^2$$

де F_e – індекс фракціоналізації Рея; V_i – це частка голосів виборців за партію i (або частка мандатів партії i в легіслатурі – залежно що рахувати); n – кількість (позначення) партій; $i=1$ – позначення кожної партії, яка приймає участь у виборах (або кожної партії у легіслатурі).

10. Аналіз пропорційності виборчих систем (ефективності перетворення голосів виборців у мандати) на місцях на підставі різних індексів пропорційності і диспропорційності. Пропонуємо зі всього масиву наявних сьогодні індексів зупинитись на індексі диспропорційності Галлахера й індексі пропорційності Макі-Роуза. Індекс рахувати на підставі результатів одних виборів. Для цього запропоновано шаблон та калькулятор на підставі інструментів Екселю (див. файл ШАБЛОН 2, який додатково надіслано). В ньому є додаткова інструкція. Інформація про індекси є в різних джерелах і на різних мовах, але перерахуємо формули й тут:

Індекс диспропорційності виборчих систем М. Галлахера (індекс найменших квадратів) – різниця відсотку голосів, отриманих партією на виборах, і відсотку місць, які партія займає у легіслатурі. Індекс заснований на підрахунку похибок методом середнього квадратичного: введення в квадрат збільшує відмінності між великими та малими відхиленнями у порівнянні зі звичайним сумуванням, тому незначні відмінності слабше впливають на індекс, аніж значні:

$$G = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (V_i - R_i)^2}{2}}$$

де G – це індекс диспропорційності виборчих систем Галлахера; R_i – частка місць партії i в легіслатурі; V_i – це частка голосів виборців за партію i ; n – це кількість (позначення) партій.

Індекс пропорційності Макі-Роуза (MR) – це результат віднімання від 100 суми абсолютної різниці між відсотком голосів за партії і відсотком мандатів, які партії займають у парламенті, поділеної на 2:

$$MR = 100 - \frac{\sum_{i=1}^n |V_i - R_i|}{2}$$

де MR – індекс пропорційності виборчої системи Макі-Роуза; R_i – частка місць партії i в легіслатурі; V_i – це частка голосів виборців за партію i ; n – це кількість (позначення) партій.

11. Динаміка індексу електоральної мінливості Педерсена за результатами виборів на регіональному рівні (передусім обласних рад): 1998–2002, 2002–2006, 2006–2007, 2007–2012, 2012–2015, 2015 рр. Варто розмежувати голосування за старі/нові партії та рівень електоральної мінливості старих/нових партій. Індекс рахувати на підставі різниці результатів двох чергових виборів. Для підрахунків запропоновано шаблон та калькулятор на підставі інструментів Екселю (див. файл ШАБЛОН 3, який додатково надіслано). В ньому є додаткова інструкція. Інформація про індекси є в різних джерелах і на різних мовах, але перерахуємо формули й тут (в тому числі в різних варіантах підрахунку індексу):

Індекс електоральної мінливості Педерсена (V) – це величина перенесення виборчої підтримки між партіями; зміна "нетто" в рамках виборчої і партійної систем, що є результатом трансферу голосів. Для того, щоб отримати індекс, варто скласти всі зміни в частках мандатів чи голосів, отриманих партіями на послідовних виборах, а суму розділити на два:

$$V = \frac{\sum_{i=1}^n |p_{i,t} - p_{i,t+1}|}{2}$$

де V – індекс електоральної мінливості Педерсена; n – кількість партій; p_i – відсоток голосів чи мандатів, отриманих партією в період t і $t+1$; Σ^n – сума результатів партій; $i=1$ – позначення партій із мандатами в легіслатурі.

12. Кількість партійних кандидатів на виборах до обласної ради: 1998, 2002, 2006, 2010, 2015 рр. Якісний і кількісний аналіз. Шаблону не потрібно.

13. Рівень електоральної підтримки згідно результатів виборів: 1998, 2002, 2006, 2010, 2015 рр. Якісний і кількісний аналіз. Шаблону не потрібно.

14. Оцінювання атрибутів формування представницьких органів регіонального рівня. Мінливість легіслатур/зміна персонального складу місцевих представницьких структур (обіг легіслатур). Співвідношення партійних і непартійних депутатів в обласних радах. Всі вибори. Партійна приналежність голів районних та міських рад.

Приклад аналізу мінливості легіслатур на партійному рівні:

Партії	Вибори 2002 року		Вибори 2006 року	
	Голови районних рад	Голови міських рад	Голови районних рад	Голови міських рад
АПУ	8	-	-	-
СДПУ(о)	2	-	-	-
УНР	-	1	-	-
БЮТ	-	-	9	3
НУ	-	-	7	1
Позапартійні	6	3	-	-

Водночас мінливість легіслатур потрібно підраховувати не лише на рівні політсил, а й на рівні окремих депутатів: тобто рахувати персональну мінливість двох послідовних складів легіслатури (передусім обласної ради

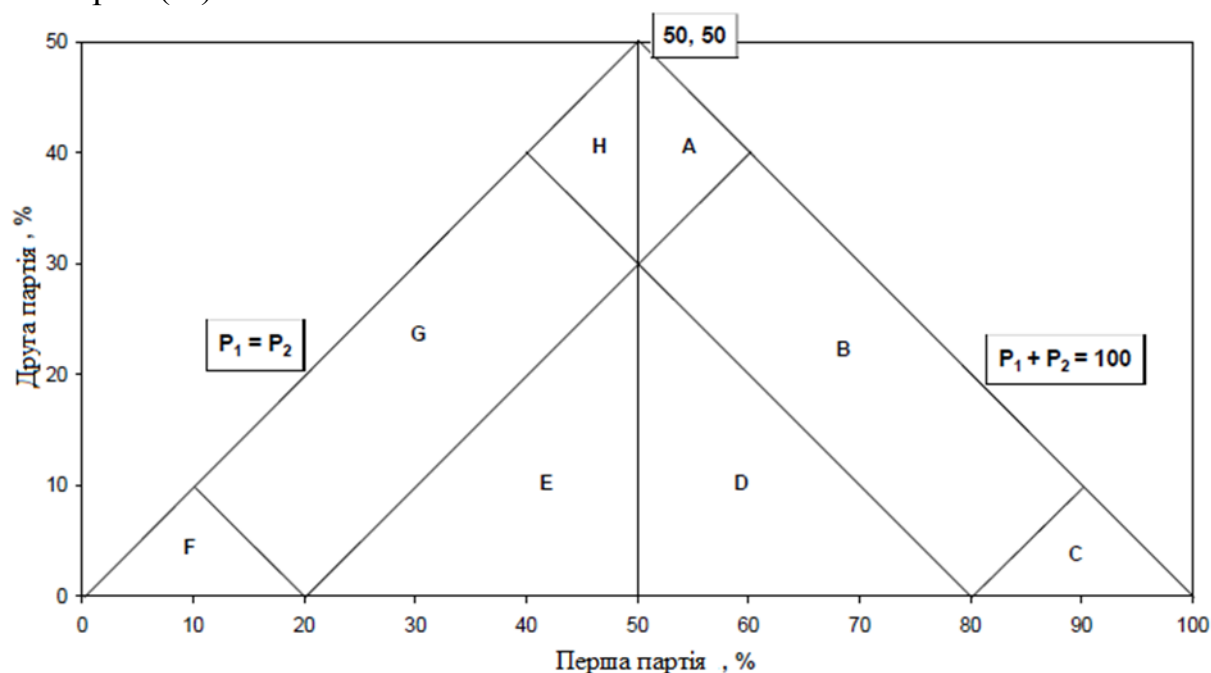
і ради обласного центру). Це робиться різними способами, але можна і за допомогою Екселя (через порівняння списків). Задля цього в два стовпці прописуються прізвища і імена всіх депутатів двох підряд складів легіслатури (кожен склад – у своєму стовпці) (головне, щоб однаковим шаблоном було введено прізвища й імена, наприклад скрізь – Віталій Литвин, Ігор Осадчук тощо), і до них застосовується спеціальна команда (формула). Більш детально як порівнювати – див. за посиланнями:

<http://help-me.pp.ua/5831-yak-porvnyuvati-dan-v-excel.html>

<http://excel2.ru/articles/sravnenie-2-h-spiskov-v-ms-excel>

<http://www.planetaexcel.ru/techniques/14/99/>

15. Співставлення "більшість/опозиція" за результатами виборів обласних рад. Структура більшості/владної меншості. Ситуативні союзи на регіональному рівні, які співпадають/не співпадають із парламентськими конструкціями більшості/меншості. Чинники таких формувань, або поведінки. Шаблону не пропонується.
16. Партійна конкуренція на локальному рівні за допомогою трикутника Нагаями. Адаптований Бернардом Грофманом та співавторами трикутник Нагаями дозволяє розрізняти різні випадки партійної конкуренції. Запропоновано розділити трикутник на різні сегменти, які відповідають різному співвідношенню частки голосів відданих за першу та другу політичну партію (рис). На осі x – частка голосів найбільшої партії (%), а на осі y – частка голосів другої партії (%).

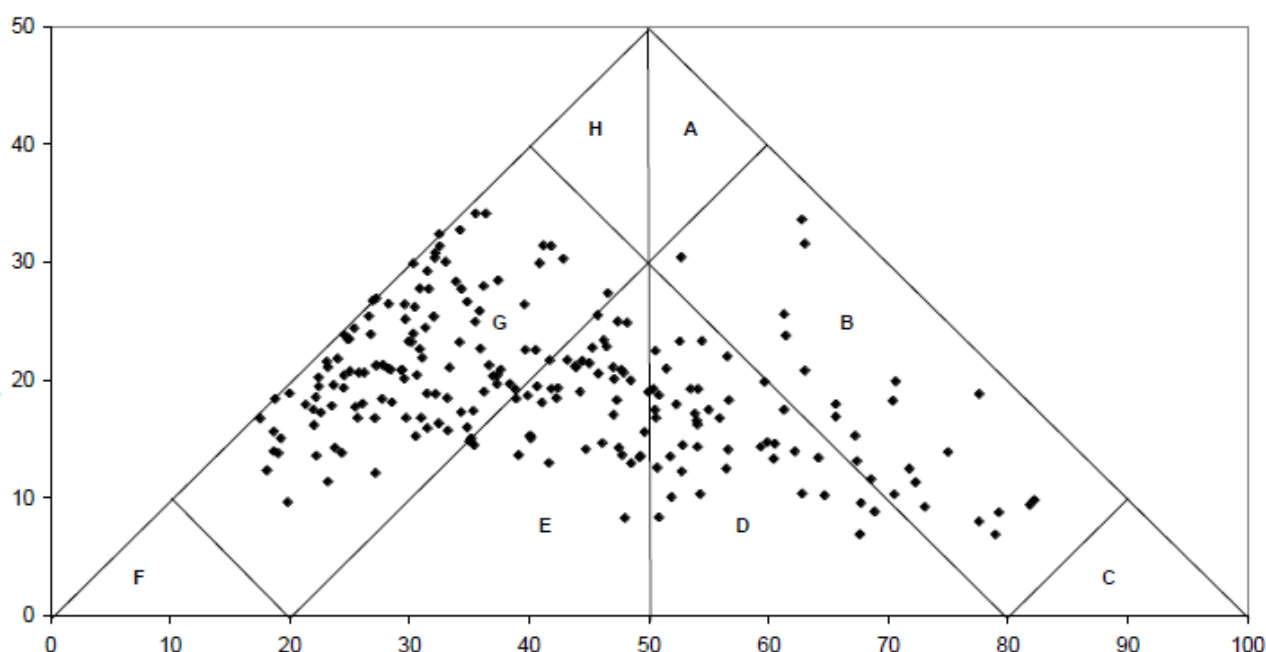

Кожен сегмент вказує на різний формат партійної конкуренції, зокрема: $A+B+C+D$ – найбільша партія (партія-переможець на виборах) отримує більше 50% голосів; $E+F+G+H$ – найбільша партія (партія-переможець на виборах) отримує менше 50% голосів; $H+A+B+C$ – округи/райони, де наявні слабкі треті партії, оскільки дві найбільші партії ділять між собою більшу частку голосів; $H+A+F+G$ – округи/райони, де відбувається інтенсивна конкуренція, щонайменше між двома партіями; $H+A$ – округи/райони з біполярною конкуренцією (еквілібріум Дюверже); $D+E$ – округи/райони, де дві найбільші партії не домінують на

електоральному полі і між ними немає інтенсивної конкуренції; *F* – округи, де присутня суттєва багатопартійна конкуренція (поліцентрична конкуренція); *C* – округи/райони, де домінує одна партія (моноцентрична конкуренція).

Відтак, частка голосів отримана двома найбільшими партіями вказує на формат партійної конкуренції у відповідному окрузі чи адміністративно-територіальній одиниці. В прикріпленому екселівському файлі (ТРИКУТНИК НАГАЯМИ) є приклад обрахунку. Тому залишається підставити свої значення та отримати результат. В Екселі треба подати частку голосів двох найбільших партій, а далі домальовуємо сегменти згідно рис. Щодо трикутника Нагаями, то подано сегменти, але насправді саму діаграму з результатами треба робити малюнком (скріншот та в Paint зберегти), оскільки збиваються лінії.

Приклад, де кожна точка – частка голосів двох найбільших партій за результатами виборів в окрузі чи територіально-адміністративній одиниці регіону (області).

17. Показник націоналізації партії (Party Nationalization Score), що вираховують як 1-G (індекс Джині), запропонований Дж. Меінверінгом. На цій підставі показати рівень локальної підтримки партій у регіоні. Для визначення рівня націоналізації політичних партій на регіональному рівні будемо використовувати показники PNS швейцарського дослідника Д. Бошлера. Показник націоналізації партії – трансформований коефіцієнт Джині (G) – одиниця виміру, що часто використовується для визначення наявності/відсутності значної гетерогенності в суспільстві. Коефіцієнти PNS варіюється від 0 до 1: чим ближче до 1, тим рівніше розподіляються голоси виборців, що свідчить про більший рівень націоналізації політичної партії (партія має точно таку ж частку голосів у всіх територіальних одиницях). І, навпаки, чим показники ближче до 0, тим менш націоналізована політична партія (тобто усі голоси партії зосереджені в одному районі/окрузі/дільниці певного регіону). Однак, для стандартизації вищезазначених показників (щоб вони стали порівнювальними з такими ж показниками інших країн, оскільки запропонований індекс націоналізації Джонсоном і Менверінгом не враховує кількість округів чи адміністративно-територіальних одиниць) використовується десятковий логарифм ($\log 10$)

та логарифм з числа кількості адміністративно-територіальних одиниць країни/регіону (*log unit*). Таким чином, Д. Бошлер виводить стандартизовану оцінку партійної націоналізації (*standardized party nationalization score sPNS*), яка ґрунтується на оцінці партійної націоналізації та числі територіальних одиниць. Формула розрахунку PNS:

$$sPNS = PNS^{(\log 10 / \log \text{unit})},$$

де $PNS = 1 - G$.

Наприклад, інформацію беремо із сайту ЦВК: «Обрані депутати» - «Обрані депутати рад»:

http://www.cvk.gov.ua/pls/vm2015/PVM002?PT001F01=100&pt00_t001f01=100

Далі обираємо відповідну область та відповідні районні ради, міста обласного значення:

http://www.cvk.gov.ua/pls/vm2015/PVM037?PT001F01=100&PT00_T001F01=100&pid112=21&pid100=56&rej=0

Далі отримуємо усю необхідну інформацію для побудови індексу.

Для розуміння: в прикріпленій екселівській таблиці (НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПАРТІЙ) потрібно підставити інформацію по партіях і завдяки вбудованим макросам все буде обраховано автоматично. За результат беремо число в комірці *stand PNS* (колись Д. Бошлер виставив цей файл, в кеші можна побачити). Загалом треба зібрати вихідні дані, решта справа техніки.